

BALTIJOS PAŽANGIŲ TECHNOLOGIJŲ INSTITUTO AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Baltijos pažangių technologijų instituto (toliau – Instituto) Akademinės etikos kodeksas (toliau – Kodeksas) apima pagrindines Instituto akademinės bendruomenės narių (mokslo darbuotojų, tyrėjų, praktikantų ir kitų darbuotojų, vykdančių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (technologinės) plėtros veiklas) profesinės etikos normas, svarbiausius vengtino (netinkamo) akademinio elgesio atvejus ir įtvirtina pagrindines etiško akademinio elgesio nuostatas, kurių tiesiogiai nereglamentuoja Lietuvos Respublikos teisės aktai, darbo sutartys bei Instituto vidaus tvarkos dokumentai.
2. Kodekse vartojamos sąvokos ir pamatinės akademinės vertybės suprantamos taip, kaip jas apibrėžia Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatymas.
3. Kodeksas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Žmogaus teisių deklaracija, Lietuvos Respublikos įstatymais ir Instituto įstatais, atsižvelgiant į Akademinės etikos procedūrų kontrolieriaus patvirtintas Rekomendacijas mokslo ir studijų institucijoms dėl akademinės etikos kodeksų rengimo, priėmimo ir įgyvendinimo.
4. Kodeksu siekiama įtvirtinti akademinės vertybes ir užtikrinti mokslinio darbo profesionalumą, akademinę laisvę, skatinti socialiai atsakingą ir etišką elgesį, puoselėti akademinį sąžiningumą, tarpusavio pasitikėjimą, pagarbą, nediskriminavimą, skaidrumą ir atsakomybę suinteresuotoms šalims, apibrėžti pagrindines Instituto akademinės bendruomenės narių etikos normas ir principus, įvardyti priemones, užtikrinančias, kad profesinė etika ir elgesys atitiktų Kodekso reikalavimus.
5. Kodeksas taikomas visiems Instituto akademinės bendruomenės nariams: mokslo darbuotojams, tyrėjams, praktikantams, kitiems darbuotojams, vykdančioms mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (technologinės) plėtros veiklas.

II. AKADEMINĖS ETIKOS NORMOS

6. Akademinės etikos normos apima šiuos principus:

6.1. AKADEMINĖS LAISVĖS IR ATSAKOMYBĖS PRINCIPĄ:

6.1.1. Įsitikinimų ir žodžio laisvė, kritinio mąstymo tradicija ir atviro diskutuotinių klausimų svarstymo atmosfera, pagrįsta geranoriškumu ir atsakomybe už savo veiksmus.

6.1.1.1. Jam prieštarauja:

6.1.1.1.1. Nepakantumas kitokiai Instituto bendruomenės nario nuomonei bei argumentuotai kritikai;

6.1.1.1.2. Instituto bendruomenės nario teisės išsakyti ir ginti savo nuomonę priimant sprendimus ignoravimas arba sąmoningas ribojimas;

6.1.1.1.3. Teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus ignoravimas arba sąmoningas ribojimas.

6.1.2. Aukštos kompetencijos ir tiesos savo tyrimų srityje siekis, etiški tiriamųjų objektų atžvilgiu moksliniai tyrimai.

6.1.2.1. Jam prieštarauja:

6.1.2.1.1. Instituto bendruomenės nario nenoras tobulėti, kai narys stokoja kompetentingumo;

6.1.2.1.2. Sąmoninga neteisingos informacijos, žinių, duomenų ar pan. sklaida;

6.1.2.1.3. Šališkas (neargumentuotai palaikantis kurią nors pusę, neobjektyvus) tyrimų rezultatų interpretavimas;

6.1.2.1.4. Perteklinę žalą žmogui, gamtai, visuomenei keliančių mokslinių tyrimų ar bandymų vykdymas.

6.1.3. Lojalumas Institutui, pagarba jo bendruomenei.

6.1.3.1. Jam prieštarauja:

6.1.3.1.1. Mokslo darbuotojo vardo žeminimas netinkamu elgesiu ar akademinės drausmės pažeidimu;

6.1.3.1.2. Konfidencialios informacijos paviešinimas;

6.1.3.1.3. Instituto turto ir kitokių išteklių eikvojimas ir naudojimas ne pagal paskirtį;

6.1.3.1.4. Instituto galimybių ribojimas naudotis bendruomenės nario sukurtomis intelektualinėmis nuosavybės teisėmis;

6.1.3.1.5. Žala Instituto įvaizdžiui;

6.1.3.1.6. Viešas Instituto problemų svarstymas neišnaudojus visų galimybių jas spręsti pačiame Institute.

6.1.4. Akademinės bendruomenės nariai, skatindami vienas kitą būti atsakingais už savo veiksmus, turi ne tik patys laikytis etiško elgesio reikalavimų mokslinių tyrimų bei kitų akademinė veiklų srityse, bet ir reikalauti tiek asmeninės, tiek bendros atsakomybės iš kitų akademinės bendruomenės narių.

6.2. AKADEMINIO SAŽNINGUMO IR TEISINGUMO PRINCIPĄ:

6.2.1. Pagarba intelektinei nuosavybei.

6.2.1.1. Tam prieštarauja:

6.2.1.1.1. Plagijavimas, mokslo duomenų falsifikavimas ar neobjektyvus interpretavimas, nepamatuotas bendraautorystės primetimas kolegoms;

6.2.1.1.2. Mokslinei veiklai talkinusių žmonių arba organizacijų įnašo neigimas arba nutylėjimas;

6.2.1.1.3. Empirinės medžiagos pavyzdžių, rankraščių, kitų akademinės veiklos tarpinių ir galutinių rezultatų vagystė ar sąmoningas sugadinimas;

6.2.1.1.4. Informacinių technologijų naudojimas be licencijos ir kiti autorinių teisių pažeidimo atvejai.

6.2.2. Privačiųjų ir viešųjų interesų atskyrimas.

6.2.2.1. Tam prieštarauja:

6.2.2.1.1. Interesų konfliktas, pasireiškiantis šeimos nario, giminaičio ar verslo partnerio protegavimu;

6.2.2.1.2. Materialinių, žmogiškųjų bei finansinių Instituto išteklių naudojimas politinei veiklai, privačiam verslui ar asmeninių poreikių tenkinimui, piktnaudžiavimas Instituto ištekliais vykdant projektus;

6.2.2.1.3. Įsitraukimas į privačią verslo ar finansinę veiklą, kuri gali turėti neigiamą įtaką Instituto bendruomenės narių moksliniams tyrimams.

6.2.3. Teisingumas, vertinimo objektyvumas, nešališkumas.

6.2.3.1. Tam prieštarauja:

6.2.3.1.1. Instituto akademinės bendruomenės nario veiklos vertinimas, pagrįstas asmeniniu ar ideologiniu santykiu, o ne pateikto darbo kokybe ir pretendento profesinėmis savybėmis;

6.2.3.1.2. Nesąžininga profesinė konkurencija tarp kolegų, konfliktų bei intrigų skatinimas ir plėtojimas;

6.2.3.1.3. Dalyvavimas neteisėtuose, nesąžininguose sandoriuose; daromas psichologinis spaudimas bendruomenės nariui siekiant asmeninio įvertinimo arba norint nuslėpti nesąžiningus akademinis veiksmus;

6.2.3.1.4. Instituto bendruomenės nariams aktualios informacijos nuslėpimas siekiant jiems pakenkti;

6.2.3.1.5. Sukčiavimas ar sukčiavimo toleravimas, apimantis, tačiau neapsiribojantis duomenų ir dokumentų klastojimu, padirbinėjimu, manipuliavimu, plagijavimu;

6.2.3.1.6. Korupcija ar korupcijos toleravimas, apimantis, bet neapsiribojantis kyšininkavimu, papirkinėjimu ar kitokiu atlygiu.

6.3. ETIŠKŲ ASMENINIŲ SANTYKIŲ PRINCIPĄ:

6.3.1. Lygių teisių ir galimybių puoselėjimas.

6.3.1.1. Tam prieštarauja:

6.3.1.1.1. Instituto bendruomenės nario diskriminavimas kalba, veiksmais ar akademinio vertinimu, taip pat tokio diskriminavimo toleravimas, garbės ir orumo įžeidimas dėl amžiaus, lyties ar lytinės orientacijos, negalios, išvaizdos, rasės ar etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų, taip pat tokio įžeidimo toleravimas, siekimas sukurti bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką;

6.3.1.1.2. Nekorektiškas, tendencingas bendruomenės nario darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitų su vertinamo mokslinio darbo profesionalumu nesusijusių motyvų;

6.3.1.1.3. Instituto bendruomenės nario diskriminavimas dėl (ne)dalyvavimo religinėje, politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ar sportinėje veikloje;

6.3.1.1.4. Siekis nepelnytai išsiskirti ar nepagrįstai reikalauti išskirtinių teisių.

6.3.2. Pagarba, kolegialumas ir padorumas.

6.3.2.1. Tam prieštarauja:

6.3.2.1.1. Instituto bendruomenės nario žeminimas;

6.3.2.1.2. Seksualinis priekabiavimas prie Instituto bendruomenės nario.

6.3.2.2. Konfidencialumas, pagarba žmogaus orumui ir autonomijai.

6.3.2.3. Tam prieštarauja:

6.3.2.3.1. Konfidencialios asmeninės informacijos apie bendruomenės narį, jo darbo užmokestį, įvertinimus ar nuobaudas, karjeros ketinimus, sveikatos būklę, asmeninius reikalus ir panašiai paviškinimas ar viešas aptarimas;

6.3.2.3.2. Privataus pobūdžio informacijos apie asmenį panaudojimas mokymo ar tyrimo tikslams be jo sutikimo.

6.3.2.3.3. Pasitikėjimas. Akademinės bendruomenės nariai, įgyvendindami savo teises ir pareigas, puoselėja pasitikėjimo kultūrą, kurioje skatinama laisvai keistis idėjomis ir sudaryti sąlygas visiems išnaudoti savo potencialą.

7. Kodekse pateiktų akademinės etikos principų ir jiems prieštaraujančių elgesio normų sąrašas nėra baigtinis.

III. KODEKSO NORMŲ LAIKYMASIS IR PRIEŽIŪRA

8. Kodekso normų priežiūrą atlieka ir jo įgyvendinimą atitinkamomis poveikio priemonėmis užtikrina Etikos komitetas (toliau – Komitetas), vadovaudamasis Instituto direktoriaus patvirtintais Akademinės etikos komiteto veiklos nuostatais ir šiomis Kodekso nuostatomis.

9. Komitetas priima ir svarsto pareiškimus apie Instituto akademinės bendruomenės nario Kodekso nuostatų pažeidimą(-us). Svarstant pareiškimus apie akademinės etikos pažeidimus, Komiteto išvados apsiriboja esamo arba nesamo pažeidimo fakto konstatavimu ir pažeidimo sunkumo įvertinimu. Šiuo atveju Komitetas sprendžia, ar konkretus poelgis nesuderinamas su etikos normomis, ar gali būti toleruojamas ir siūlo Instituto direktoriui priimti sprendimą dėl nuobaudos ar kitų sankcijų skyrimo.

10. Konstatavus buvusio Instituto akademinės bendruomenės nario akademinės etikos pažeidimą, gali būti pranešta Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybai.

11. Komitetas taip pat gali skatinti šiame kodekse apibrėžtų etikos principų įgyvendinimą, etiškos aplinkos kūrimą, akademinės etikos principų puoselėjimą, viešinimą, sklaidą.

12. Akademinės etikos principais akademinės bendruomenės nariai privalo vadovautis visuose akademinuose santykiuose, susijusiuose su moksline veikla, tiek su kitais akademinės bendruomenės nariais, tiek su kitais asmenimis, su kuriais sieja su moksline veikla susiję santykiai. netoleruoti jiems žinomų Kodekso nuostatų pažeidimų ir pranešti apie tai Komitetui.

13. Visi Instituto akademinės bendruomenės nariai gali Komitetui teikti pasiūlymus tobulinti ir keisti Kodekso nuostatas. Kodeksas privalo būti keičiamas pasikeitus nacionaliniams teisės aktams, tarptautiniai praktikai ir pan.

14. Visi Instituto akademinės bendruomenės nariai yra asmeniškai supažindinami su Kodeksu bei jo pakeitimais.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Kodeksas ir jo pakeitimai svarstomi Komitete ir teikiami tvirtinti Instituto direktoriui.

16. Kodeksas įsigalioja, kai yra patvirtinamas Instituto direktoriaus įsakymu.

17. Kodeksas skelbiamas Instituto interneto svetainėje.